Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Briefe - Cod. Aug. perg. 83

Paulus <Apostel, Heiliger>

[S.l.], [11. Jh.]

Epistola beati Pauli apostoli ad Romanos

urn:nbn:de:bsz:31-11851

Visual Library

Sciendu qd apts hanc eptam p phoeben deuota femina romanis a portu corinthi q cenchris noiatr direxit. 3R

dicendi. De gaudio cu gaudentib. et fletu cu flentib. de humilitate;
de non reddendo iniuria; de pulsione conceda & hominibus.
et pacem habere cum omnibus scis hominibus.
XLIII D e subiectione ergo principes & potestates.
XLIIII D e redditione unicuiq omnium debitorum.
XLV D e uigilantia & exercitio fidei. & sobrietate. & continentia.
XLVI D e neglegentia, et traditione carnis et de manducantib. ac non man
tib. et iudicantibus alternos. et uniuersos dies.
XLVII D e omnib. qui sibi sed do aut moriuntur aut uiuunt; de passione dni & po
edent non edente. nec non manducans manducante debeat iudicare.
XLVIII D e iudicio dni. qd omnes ante tribunal stabim.
XLVIIII D e eo qd nihil comune sit nisi ei q existimat e comune.
L D e periculo contristantis frem suu p esca sua. Quia non sit regnu di esca et potus. sed iustitia et pax et gau dium in spu sco.
LI D e misterio dni ante passione in silentio habito. p passione u ipsius reuelato.

EXPLICIUNT CAPITULA.

INCIP EPISTOLA BEATI PAULI APLI AD ROMANOS

I Paulus seruus xpi ihu. uocatus apostolus. segregatus in
euangelium di. quod ante promiserat per prophetas suos.
in scripturis scis de filio suo qui factus est ei ex semine
dauid secundum carnem. qui praedestinatus e filius
di in uirtute secundum spm scificationis. ex resurrecti
one mortuorum ihu xpi dni nri. Per quem accepimus
gratiam. et apostolatum. ad oboediendum fidei in om
nibus gentibus pro nomine eius. In quibus estis et uos
uocati ihu xpi. omnibus qui sunt romae dilectis di.
uocatis scis; Gratia uobis et pax a dno patre nro. et dno ihu xpo;
II Primum quidem gratias ago do meo. per ihm xpm. pro
omnibus uobis. quia fides ura adnuntiatur in uniuer
so mundo; Testis enim mihi e ds. cui seruio in spu meo.
in euangelio filii eius. quod sine intermissione memoria
uri facio semper in orationibus meis. obsecrans. si quo
modo prosperum iter habeam in uoluntate di ueniendi
ad uos; Desidero enim uidere uos. ut aliquid uobis im
pertiar gratiae spiritalis. ad confirmandos uos. id est
simul consolari in uobis. per eam quae inuicem est
fidem uestram atq meam. III Nolo aut uos ignorare frs.
Non enim arbitror uos ignorare frs. quia saepe pposui
uenire ad uos. et phibitus sum usq adhuc. ut aliquem
fructum habeam in uobis. sicut et in ceteris gentibus;
Grecis ac barbaris. sapientibus. et insipientibus. debitor
sum. Ita quod in me e promptus sum. et uobis qui romae
estis euangelizare. Non enim erubesco euangelium.
uirtus enim di e. in salutem omni credenti. iudeo primu.
et greco; Iustitia enim di in eo reuelatur. ex fide in fide;
Sicut scriptum est; Iustus autem ex fide uiuit. IIII
Reuelatur enim ira di de caelo. super omnem impietatem.
et iniustitiam hominu. eorum qui ueritatem di in

in iniustitia detinent; quia quod notum est dei manifestum est in illis;
deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius a crea
tura mundi, per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur;
sempiterna quoque uirtus eius & diuinitas. ita ut sint in
excusabiles; Quia cum cognouissent deum. non sicut deum
glorificauerunt. aut gratias egerunt; sed euanuerunt
in cogitationibus suis. & obscuratum est insipiens cor
eorum; Dicentes enim se esse sapientes. stulti facti sunt;
Et mutauerunt gloriam incorruptibilis dei. in similitu
dinem imaginis corruptibilis hominis. & uolucrum.
& quadrupedum. & serpentium; Propter quod tra
didit illos deus in desideria cordis eorum. in inmun
ditiam. ut contumeliis afficiant corpora sua in semet ipsis
Qui commutauerunt ueritatem dei in mendacium. & colu
erunt. & seruierunt potius creaturae. quam creatori;
qui est benedictus in saecula. amen V

Propterea tradidit illos deus in passiones ignominiae;
Nam feminae eorum inmutauerunt naturalem usum.
in eum usum qui est contra naturam; Similiter autem
& masculi. relicto naturali usu feminae. exarserunt
in desideriis suis in inuicem. masculi in masculos tur
pitudinem operantes. et mercedem quam oportuit er
roris sui. in semet ipsis recipientes; Et sicut non probauer
deum habere in notitia; tradidit illos deus in reprobum sensum.
ut faciant ea quae non conueniunt; Repletos omni ini
quitate. malitia. fornicatione. auaritia. nequitia. ple
nos inuidia. homicidio. contentione. dolo. malignitate;
susurrones. detractores. deo odibiles. contumeliosos. su
perbos. elatos. inuentores malorum. parentibus non o
boedientes. insipientes. incompositos. sine affectione.
absque foedere. sine misericordia; Qui cum iustitiam
dei cognouissent. non intellexerunt. quo qui talia agunt.
digni sunt morte. Non solum autem qui ea faciunt. sed etiam
qui consentiunt facientibus; VI

Propter quod inexcusabilis es. o homo omnis qui iudicas;
In quo enim alterum iudicas. teipsum condemnas. Ea
dem enim agis. quae iudicas; Scimus enim quia iudicium
dei est secundum ueritatem. in eos qui talia agunt; Ex
istimas autem hoc. o homo. qui iudicas eos qui talia agunt.
& facis ea. quia tu effugies iudicium dei; An diuitias

bonitatis eius & patientiae. & longanimitatis contem
nis: ignorans quod benignitas di ad poenitentiā te addu
cit; Secundum duritiam aū tuam & inpoenitens cor,
thesaurizas tibi iram in die irae. & reuelationis iusti
iudicii di qui reddet unicuiq; secundū opera eius.
His quidem qui secundum patientiā boni operis: gloriā
& honorem. & incorruptionē quaerentib; uitā aeternā.
His autem qui ex contentione. & qui non adquiescunt ue
ritati. credunt autē iniquitati. ira. & indignatio. &
angustia. In omnē animā hominis operantis malum.
iudaei primum. & graeci; Gloria aū. & honor. &
pax. omni operanti bonū iudaeo primū & graeco;
Non est enim personarum acceptio apud dm̄; Quicumq.
enim sine lege peccauerunt. sine lege & peribunt;
Et quicumq; in lege peccauerunt. p lege iudicabunt.
Non enim auditores legis iusti sunt apud dm̄. sed
factores legis iustificabuntur; Cum eni gentes
quae legē non habent. naturaliter quae legis sunt faciunt.
eius modi legem non habentes. ipsi sibi sunt lex. qui
ostendunt opus legis. scriptum in cordibus suis.
Testimoniū reddente illis conscientia ipsorū. & in
ter se inuicē cogitationum accusantiū. aut etiam
defendentium. In die cum iudicabit ds̄ occulta homi
num. secundum euangelium meum. per ihm xpm.
Si aū tu iudeus cognominaris. & requiescis in lege. &
gloriaris in dō. & nosti uoluntatē eius. & probas
utiliora instructus per legē. Confidis te ipsum ducem
eē caecorum. lumen eorum qui in tenebris sunt. Eru
ditorem insipientiū. Magistrum infantium. haben
tē formam scientiae & ueritatis in lege; Qui ergo
alium doces. te ipsum non doces; Qui praedicas n̄ fu
randum. furaris; Qui dicis non moechandū. moe
charis; Qui abominaris idola. sacrilegiū facis;
Qui in lege gloriaris. per praeuaricationē legis. dm̄
inhonoras; Nomen eni dī. p uos blasphematur
inter gentes; Sicut scriptum ē; Circumcisio quidē
pdest. si legem custodias; Si aū praeuaricator legis
sis. circumcisio tua. praeputium facta ē; Si igitur
praeputium. iustitias legis custodiat. nonne prae
putium illius in circumcisione reputabitur.

iudicabit quod ex natura ē praeputium legē consummans
te qui per litteram & circumcisionē praeuaricator legis es;
Non enim qui in manifesto iudeus ē neq; quae in mani
festo in carne circumcisio sed qui in abscondito iudeus est.
& circumcisio cordis in spū non litteram; Cuius laus.
non ex hominibus sed ex dō est. VII

Quid ergo amplius ē iudeo aut quae utilitas circūcisionis;
multum per omne modū; Primū quidē. quia credita
sunt illis eloquia dī; Quid enim si quidā illorū non cre
diderunt; Numquid incredulitas illorum fidem dī
euacuauit absit; Est autem dš uerax omnis aū
homo mendax; Sicut scriptum ē. Ut iustificeris in
sermonibus tuis & uincas cum iudicaris; VIII

Si aū iniquitas nrā iustitiā dī commendat quid dicemus;
Numquid iniquus dš qui infert irā. Secdm hominē dico;
absit; Alioquin quomodo iudicabit dš hunc mundū;
Si enim ueritas dī in meo mendacio abundauit in glo
riā ipsius quid adhuc & ego tamquā peccator iudicor;
Et non sicut blasphemamur & sicut aiunt nos dicere;
Faciamus mala ut ueniant bona; quorū damnatio iusta ē.

VIIII Quid igitur praecellimus eos; Nequaquā; Causati
enim sumus iudeos & grecos omnes sub peccato eē; sicut
scriptum ē; Quia non ē iustus quisquā. non ē intelle
gens. non ē requirens dm; Omnes declinauerunt si
mul inutiles facti sunt non ē qui faciat bonū. non
ē usq; ad unum; Sepulchrū patens ē guttur eorū
linguis suis dolose agebant. uenenū aspidū sub labiis
eorum; Quorum os maledictione & amaritudine ple
num ē. Ueloces pedes eorum ad effundendum sangui
nē; Contritio & infelicitas in uiis eorum. & uiā pacis
non cognouerunt. non ē timor dī ante oculos eorum;

Scimus aū quō quaecumq; lex loquitur his qui in le
ge sunt loquitur. Ut omne os obstruatur & subdi
tus fiat omnis mundus dō. Quia non iustificabit
ex operibus legis omnis caro coram illo; per legē
enim cognitio peccati; Nunc aū sine lege iustitia
dī manifestata ē. testificata a lege & prophetis;
Iustitia aū dī per fidem ihū xpī. In omnes & super
omnes qui credunt; Non enim ē distinctio Omnes eni
peccauerunt & egent gloria dī; Iustificati grā

tis per gratiam ipsius per redemptionem quae est in xpo ihu.
Quem proposuit ds propitiationem per fidem in sanguine ipsius ad
ostensionem iustitiae suae propter remissionem praeceden
tium delictorum in sustentatione di ad ostensionem iustitiae
eius in hoc tempore ut sit ipse iustus & iustificans eum qui
ex fide est ihu. X non sed per legem fidei;
Ubi est ergo gloriatio tua; Exclusa est; Per quam legem? factorum;
Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operi
bus legis; An iudaeorum ds tantum; Nonne & gentium;
Immo & gentium; Quoniquidem unus ds qui iustificat
circumcisionem ex fide & praeputium per fidem; Legem
ergo destruimus per fidem; absit; sed legem statuimus;
Quid ergo dicemus inuenisse abraham patrem nrm secun
dum carnem; Si autem abraham ex operibus iustificatus est
habet gloriam sed non apud dm; Quid enim scriptura dicit;
Credidit abraham do & reputatum est ei ad iustitiam; Ei
autem qui operatur merces non imputatur secundum gra
tiam sed secundum debitum; Ei uero qui non operatur
credenti autem in eum qui iustificat impium reputatur
fides eius ad iustitiam secundum propositum gratiae di;
Sicut & dauid dicit beatitudinem hominis cui ds acce
pto fert iustitiam sine operibus; Beati quorum remissae sunt
iniquitates & quorum tecta sunt peccata. Beatus uir
cui non imputabit dns peccatum; Beatitudo ergo haec
in circumcisione an etiam in praeputio; Dicimus enim quia
reputata est abrahe fides ad iustitiam; Quomodo ergo re
putata est; In circumcisione cum esset an etiam in praeputio;
Non in circumcisione sed in praeputio; Et signum accepit
circumcisionis signaculum iustitiae fidei quae est in
praeputio ut sit pater omnium credentium per praeputium
ut reputetur & illis ad iustitiam & sit pater circumci
sionis non his tantum qui sunt ex circumcisione sed
& his qui sequuntur uestigia eius quae est in praeputio
fidei patris nri abrahe; Non enim per legem promis
sio abrahe aut semini eius ut heres esset mundi sed per
iustitiam fidei; Si enim qui ex lege heredes sunt exinanita
est fides abolita est promissio; Lex enim iram operatur
ubi enim non est lex nec praeuaricatio; Ideo ex fide ut
secundum gratiam firma sit promissio omni semini; Non
ei qui ex lege est solum sed et ei qui ex fide est abrahae.

qui .e. pater omnium nrm, sicut scriptum .e.; quia patrē
multarum gentium posui te. ante dm̄ cui credidisti;
Qui uiuificat mortuos. et uocat ea quae n̄ sunt. tamquā ea
quae sunt; Qui contra spem. in spe credidit. ut fieret
pater multarū gentium. secundū quod dictū .e. ei;
Sic erit semen tuum; Et non infirmatus .ē. fide. Non
considerabat corpus suum emortuum. cum iam fere .c.
annorum esset. et emortuā uuluā sarre; In repromis-
sione etiā di non hesitauit diffidentia. sed confortatus
.e. fide. dans gloriam dō. plenissime sciens. quia quae-
cumq; promisit. potens .e. et facere; Ideo et reputatū
.e. illi ad iustitiam; Non .e. scriptum tantum. quia repu-
tatū .e. illi. sed et propt nos quibus reputabitur. cre-
dentib; in eum. qui suscitauit ihm dnm nrm ex mortuis.
Qui traditus .e. propter delicta nostra. et resurrexit
propter iustificationem nostram. XI
Iustificati igitur ex fide. pacem habeamus ad dm̄ per dnm
nrm ihm xpm. Per quem et accessum habemus p fidem
in gratiā istā. in qua stamus. et gloriamur in spe
gloriae filiorum di; Non solum aū. sed et gloriamur
in tribulationibus. Scientes. quod tribulatio patientiā
operatur; patientia aū probationē; probatio uero
spem; spes aū non confundit. Quia caritas di diffu-
sa .e. in cordib; nris. p spm scm qui datus .e. nobis. XII
Ut quid enim xps cum adhuc infirmi essemus. secundum
tempus pro impiis mortuus .e. Uix pro iusto quis mo-
ritur. Nā pro bono forsitan quis audeat etiā mori.
Commendat aū suam caritatē ds in nobis. Quo cum
adhuc peccatores essemus. xps pro nobis mortuus est;
Multo magis igitur nunc iustificati in sanguine ipsius. sal-
ui erimus ab ira per ipsum; Si enim cum inimici essem̄.
reconciliati sumus dō per mortem filii eius. multo magis
reconciliati salui erimus in uita ipsius; Non solum aū.
sed et gloriamur in dō. p dnm nrm ihm xpm. per quē
nunc reconciliationem accepimus; Propterea sicut
per unum hominē in hunc mundum peccatū intrauit.
et per peccatum mors. et ita in omnes homines. ptransiit.
in quo omnes peccauer. Usq; ad legem enim peccatū
erat in mundo. peccatū aū n̄ imputabatur cū lex n̄ esset.
XIII Sed regnauit mors ab adā usq; ad moysen. etiā in eos

i. Delictu adae n͠ ẽ coparandu dono. i. grãe di.

qui non peccauerunt insimilitudine praeuaricationis
adae. qui est forma futuri· XIIII ·[ ]licto. multi
Sed non sicut delictum; ita & donum; Si enim unius de
mortui sunt· multo magis gratia di & donum. in gratia
unius hominis ihu xpi. in plures abundauit; Et non
sicut per unum peccantem· ita & donum; Nam iudi
cium ex uno. in condemnatione· gratia au͠ ex multis
delictis· in iustificationem; Si enim unius delicto mors
regnauit per unum· multo magis abundantiã gratiae.
& donationis· & iustitiae. accipientes· in uita regnabunt.
per unum ihm̃ xpm̃; Igitur sicut per unius delictũ·
In omnes homines. In condemnatione· sic & per unius
iustitiam. in om̃s homines. in iustificatione uitę; Sic
enim per Inoboedientiam unius hominis. peccatores
constituti sunt multi· ita & per unius oboeditionem·
iusti constituentur multi; Lex enim subintrauit.
ut abundaret delictum; ubi au͠ abundauit delictum· su
per abundauit gratia· Ut sicut regnauit peccatum
In mortem· ita & gratia regn& per iustitiam In uitam
aeternã· per ihm̃ xpm̃ dnm̃ nrm̃; Quid ergo dicim̃ ·
permanebimus in peccato. ut gratia abundet. absit;
Si enim mortui sumus peccato· quomodo adhuc uiue
mus In illo;· XV [ ]in morte ipsius baptizati sumus;
An ignoratis· quia quicumq; baptizati sumus in xpo ihu·
Consepulti enim sumus cum ipso per baptismum in mortem·
ut quemadmodum surrexit xpc a mortuis per gloriã patris·
ita & nos In nouitate uitae ambulemus; Si enim com
plantati facti sumus similitudini mortis eius· simul &
resurrectionis erimus; Hoc scientes· quia uetus homo
nr̃. simul crucifixus ẽ· ut destruatur corpus peccati. ut
ultra non seruiamus peccato; Qui eni͠ mortuus ẽ iustifi
catus ẽ. a peccato; Si au͠ mortui sumus cum xpo· credim̃
quia simul etiã uiuemus cu͠ ipso; Scientes· quod xpc re
surgens a mortuis. iã non moritur· mors illi non domi
nabitur; Quod eni͠ mortuus ẽ peccato· mortuus ẽ se
mel; quod au͠ uiuit· uiuit do; Ita & uos existimate uos
mortuos quidẽ ẽẽ peccato· uiuentes au͠ do in xpo ihu; XVI
Non ergo regn& peccatum In uro mortali corpore ad·
oboediendũ desideriis eius; Sed neq; exhibeatis mem
bra uṙa arma Iniquitatis peccato· sed exhibete uos do·

AD

tanquã ex mortuis uiuentes. & membra urã arma iusti
tiae dõ. Peccatum enim inuobis nondominabitur. Nonenĩ
sublege estis. sed subgratia. Quid ergo? peccabimus.
quo nonsumus sublege. sed subgratia. absit. Annescitis.
quo cui exhibetis uos seruos ad oboediendum. serui estis
eius cui oboedistis. Siue peccati inmortem. Siue oboe
ditionis adiustitiã. Gratias aũ dõ. quod fuistis serui
peccati. oboedistis aũ excorde ineam formã doctrine.
Inquã traditi estis. Liberati aũ apeccato serui facti estis
iustitiae. Humanum dico. propter infirmitatem car
nis urae. Sicut enim exhibuistis membra urã seruire
immunditiae. & iniquitati adiniquitatẽ. Ita nunc exhibe
te membra urã seruire iustitiae insãcificatione. Cum
enim serui essetis peccati liberi fuistis iustitiae. Quem
ergo fructum habuistis tunc. inquibus nunc erubescitis.
Nam finis illorum mors. Nunc uero liberati apeccato serui
aũ facti dõ. habetis fructum urm. insãcificatione. finẽ
uero uitam aeternã. Stipendia enĩ peccati mors. Gra
tia aũ dĩ uita aeterna. In xpõ ihũ dño nrõ. XVII
AN ignoratis frs. scientibus enĩ legẽ loquor. quia lex
dominatur inhomine. quanto tempore uiuit. Nam
quae subuiro ẽ mulier. uiuente uiro alligata ẽ legi.
Si aũ mortuus fuerit uir eius. soluta ẽ alege uiri.
Igitur uiuente uiro uocabitur adultera. cũ alio uiro.
Si aũ mortuus fuerit uir eius. liberata ẽ alege uiri.
ut nonsit adultera. si fuerit cum alio uiro. Itaq. frs mei.
& uos mortificati estis legi percorpus xpĩ. ut sitis alterius.
qui exmortuis resurrexit. ut fructificemus dõ. Cum
enim essemus incarne. passiones peccatorũ quae per
legem erant. operabantur inmembris nrĩs. ut fructifi
carent morti. Nunc aũ soluti sumus alege mortis. Inqua
detinebamur. Ita ut seruiamus innouitate sps. noninue
tustate litterae. Quid ergo dicemus. lex peccatũ ẽ.
absit. Sed peccatum noncognoui. nisi per legẽ. Nam
concupiscentiã nesciebam. nisi lex diceret. Non concupi
sces. Occasione aũ accepta peccatum per mandatum
operatum ẽ in me omnem concupiscentiam. Sine lege
enim peccatum mortuum erat. Ego aũ uiuebam sine
lege aliquando. Sed cum uenit mandatum. peccatum
reuixit. Ego aũ mortuus sum. Et inuentum ẽ mihi

Quamdiu inparua etate fuit. et qd agendum ... non esset ignorabat

mandatum quod erat ad uitam hoc esse ad mortem; Nam pec
catum occasione accepta per mandatum seduxit me & per
illud occidit; Itaq; lex quidem sca & mandatum scm &
iustum & bonum; Quod ergo bonum ē mihi factum est
mors; Absit; Sed peccatum ut appareat peccatum per
bonum mihi operatum ē mortem ut fiat supra modū
peccatum peccans per mandatum; XXIII

Scimus enim quod lex spiritalis ē; ego aū carnalis sum.
uenundatus sub peccato; Quod enim operor non intellego Non
enim quod uolo bonum hoc ago sed quod odi malum illud
facio; Si enim quod odi illud facio consentio legi quo bona ē
Nunc autem non ego operor illud sed quod habitat in me
peccatum; Scio enim quod non habitat in me hoc ē in car
ne mea bonum; Nā uelle adiacet mihi perficere autē
bonū non inuenio; Non enim quod uolo facio bonū sed quod
nolo malum hoc ago; Si aū quod nolo illud facio non
ego operor illud sed quod habitat in me peccatum; Inue
nio igitur legem uolenti mihi facere bonum quo mihi
malum adiacet; Condelector enī legi dī secundum interi
orem hominem; Uideo aū aliam legem in membris meis
repugnantem legi mentis meae & captiuantem me in
lege peccati quae ē in membris meis; Infelix ego homo
quis me liberauit de corpore mortis huius; gratia dī
p dnm nrm ihm xpm; Igitur ego ipse mente seruio
legi dī carne aū legi peccati; Nihil ergo nunc damna
tionis ē his qui sunt in xpo ihu qui non secundū carne
ambulant; Lex enim sps uitae in xpo ihu liberauit me
a lege peccati & mortis; Nam quod impossibile erat legi
In quo infirmabatur per carnem ds filium suum mittens
in similitudine carnis peccati & de peccato damnauit
peccatum in carne; Ut iustificatio legis impleretur in no
bis qui non secundum carnem ambulant sed scdm spm;
Qui enī secundum carnem sunt quae carnis sunt sapiunt;
Qui u secundum spm quae sunt sps sentiunt; XXIIII

Nam prudentia carnis mors ē; Prudentia aū sps uita
& pax; Quo sapientia carnis inimica ē dō; Legi enim
dī non ē subiecta nec enim potest; Qui aū in carne sunt
dō placere non possunt; Uos aū non estis in carne sed in
spū; Si tamen sps dī habitat in uobis; Si quis aū spm
xpi non habet hic non ē eius; Si autem

p praeuaricatione

Lex. q a ligat. dr.

ORIG

xps inuobis ē. Corpus quidē mortuum est propter peccatū. sps uero uiuit propter iustificationem; Quod si sps eius qui suscitauit ihm amortuis habitat inuobis; qui suscitauit ihm xpm amortuis uiuificabit & mortalia corpora urā. propter inhabitantē spm eius inuobis; Ergo frs. debitores sumus non carni. ut secundum carnem uiuamus;

Si enim secundum carnem uixeritis. moriemini. Si autē spu facta carnis mortificatis. uiuetis; Quicumque enim spu di aguntur. hi filii di sunt;

XX

Non enim accepistis spm seruitutis iterum intimore. sed accepistis spm adoptionis filiorum. Inquo clamamus. abba. pater; Ipse sps testimonium reddit spui nro quod sumus filii di. Si autē filii & heredes; Heredes quidē di. coheredes autē xpi, Si tamen compatimur. ut & conglorificemur; Existimo enim quod non sunt condignae passiones huius temporis ad futurā gloriā quae reuelabitur innobis; Nam expectatio creaturae reuelationē filiorum di expectat; Uanitati enim creatura subiecta ē. non uolens. sed propter eum qui subiecit inspē; Quia & ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis. inlibertatē gloriae filiorum di; Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit & parturit usq. adhuc;

Non solum autē illa. sed & nos ipsi primitias sps habentes. & ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorū expectantes redemptionem corporis nostri.

XXI

Spe enim salui facti sumus; Spes autē quae uidetur n ē spes. Nam quod uidet quis quid sperat; Si autē quod non uidemus. speramus. per patientiā expectamus; Similiter autē & sps adiuuat infirmitatem nrām; Nā quid oremus sicut oportet nescimus; Sed ipse sps postulat pronobis gemitibus inenarrabilibus; Qui autē scrutatur corda. scit quid desideret sps. quia secundum dm postulat pro scis; Scimus autē quo diligentibus dm omnia cooperantur inbonum his qui secundum propositum uocati sunt sci;

Nam quos praesciuit & praedestinauit conformes fieri imaginis filii sui. Ut sit ipse primogenitus in multis fribus;

XXII

Quos autē praedestinauit. hos & uocauit; Et quos uocauit. hos & iustificauit; Quos autē iustificauit. illos & glorificauit; Quid ergo dicemus adhaec; Si ds pro nobis quis contra nos; Qui etiā filio suo proprio

nonpepercit · sed pro nobis omnibus tradidit eum; Quomo
do non etiam cum illo nobis omnia donauit. XXIII
Quis accusabit aduersus electos di? Ds qui iustificat.
Quis est qui condemnet? Xps ihs qui mortuus est. Immo qui
& resurrexit. Qui est ad dexteram di. qui etiam interpel
lat pro nobis; Quis ergo nos separabit a caritate xpi.
tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an
nuditas? an periculum? an gladius? Sicut scriptum est; (in psalmo)
Quia propter te morte afficimur tota die. aestimati sumus
ut oues occisionis; Sed in his omnibus superamus propter
eum qui dilexit nos; Certus sum enim quia neque mors.
neque uita · neque angeli · neque principatus. neque instantia
neque futura · neque uirtus · neque altitudo · neque profun
dum · neque creatura alia · poterit nos separare a caritate di que
est in xpo ihu dno nro XXIIII Sibi perhibente con
Veritatem dico in xpo. non mentior Testimonium mi
scientia mea in spu sco. Quo tristitia e. magna & con
tinuus dolor cordi meo; Optabam enim ipse ego ana
thema ee a xpo pro fratribus meis. qui sunt cognati
mei secundum carnem · qui sunt israhelitae; Quorum
adoptio e. filiorum · & gloria · & testamentum · & le
gis latio · & obsequium · & promissa; Quorum patres.
& ex quibus xps secundum carnem qui est super
omnia ds benedictus in saecula. amen. XXV
Non autem quod exciderit uerbum di; Non enim qui ex isrl
hi sunt israhelitae. Neque qui semen sunt abrahae. omnes
filii; Sed in isaac uocabitur tibi semen. Id est non qui filii
carnis. hi filii di. Sed qui filii sunt promissionis. aesti
mantur in semine; promissionis enim uerbum hoc e. (IN GENESI)
Secundum hoc tempus ueniam. & erit sarrae filius;
Non solum autem. sed & rebecca ex uno concubitu ha
bens. isaac patre nro; Cum enim nondum nati fuissent.
aut aliquid egissent boni aut mali. ut secundum elec
tionem di propositum maneret. non ex operibus. sed
ex uocatione dictum e. ei; Quia maior seruiet minori;
Sicut scriptum e.; Iacob dilexi. esau autem odio habui. XXVI (IN MALACHIA)
Quid ergo dicemus? Numquid iniquitas apud dm? Absit;
Moysi enim dicit; Miserebor cui misereor & misericor
diam praestabo cui misertus fuero; Igitur non uolentis
neque currentis. sed miserentis est di; Dicit enim scriptura
IN EXODO

pharaoni; Quia in hoc ipsum excitaui te · ut ostendam in te
uirtutem meam · & ut adnuntietur nomen meum in uni
uersa terra; XXVII Itaque mihi; Quid adhuc queritur;
Ergo cui uult miseretur · et quem uult obdurat; Dicis
Uoluntati enim eius quis resistit; O homo. tu quis es.
qui respondeas deo; Numquid dicit figmentum ei qui se
finxit Quid me fecisti sic; An non habet potestatem
figulus luti. ex eadem massa facere. aliud quidem uas
in honorem · aliud uero in contumeliam; XXVIII
Quod si uolens deus ostendere iram · & notam facere poten
tiam suam sustinuit in multa patientia. uasa irae. apta
in interitum · ut ostenderet diuitias gloriae suae · in
uasa misericordiae · quae praeparauit in gloriam · quos
& uocauit nos. Non solum ex iudeis sed etiam ex gentibus;
Sicut in osee dicit; Uocabo non plebem meam · plebem
meam; et non dilectam · dilectam; Et erit in loco ubi
dictum est eis · Non plebs mea uos ibi uocabuntur filii dei uiui;
XXVIIII Esaias autem clamat pro israhel; Si fuerit numerus filiorum
israhel tamquam harena maris · reliquiae saluae fient;
Uerbum enim consummans · & breuians in aequitate · quia
uerbum breuiatum faciet dominus super terram; Et sicut
praedixit esaias; Nisi dominus sabaoth reliquisset nobis se
men · sicut sodoma facti essemus · & sicut gomorra
similes fuissemus; XXX iustitiam · adprehenderunt
Quid ergo dicemus · quod gentes quae non sectabantur
iustitiam · iustitiam autem quae ex fide est; Israhel uero sec
tando legem iustitiae · in legem iustitiae non peruenit;
Quare · quia non ex fide · sed quasi ex operibus; offende
runt in lapidem offensionis; Sicut scriptum est; Ecce
pono in sion lapidem offensionis · & petram scandali ·
Et omnis qui credit in eum non confundetur; XXXI
Fratres uoluntas quidem cordis mei · & obsecratio ad deum fit
pro illis in salutem; Testimonium enim perhibeo illis
quod aemulationem dei habent · sed non secundum scientiam;
Ignorantes enim dei iustitiam · & suam quaerentes statuere ·
iustitiae dei non sunt subiecti; finis enim legis xps
ad iustitiam omni credenti; XXXII fecerit homo ·
Moyses enim scripsit; Quia iustitiam quae ex lege est qui
uiuet in ea; Quae autem ex fide est iustitia · sic dicit;
Ne dixeris in corde tuo · Quis ascendit in caelum; id est

xpm deducere; Aut quis descendit in abyssum. hoc est
xpm ex mortuis reuocare; Sed quid dicit scriptura.
Prope e. uerbum in ore tuo & in corde tuo; hoc e. uerbu
fidei quod praedicamus; Quia si confitearis in ore tuo
dnm ihm & in corde tuo credideris quod ds illum su
scitauit a mortuis. saluus eris; Corde enim creditur
ad iustitiam. ore autem confessio fit in salutem;
Dicit enim scriptura; Omnis qui credit in illum non confun
detur; Non est enim distinctio iudei & greci; Na idem
dns omnium. diues in omnes qui inuocant illum; Om
nis enim quicumq; inuocauerit nom dni. saluus erit; XXXIII

IN ISAIA

IN MICHEA

Quomodo ergo inuocabunt in quem non crediderunt;
Aut quomodo credent ei quem non audierunt; Quomodo
au audient. sine praedicante; Quomodo uero praedica
bunt. nisi mittantur; Sicut scriptum e.; Quam speciosi
pedes euangelizantium pacem. euangelizantium bona;
Sed non omnes oboediunt euangelio; Esaias enim dicit;
Dne. quis credidit auditui nro; Ergo fides ex auditu;
auditus autem per uerbum xpi; Sed dico; Numquid non
audierunt; Et quidem in omnem terra exiit sonus eo
rum. & in fines orbis terrae. uerba eorum; Sed dico;
Numquid israhel non cognouit; Primum moyses dicit;
Ego ad aemulationem uos adducam in non gentem in
gentem insipientem. in iram uos mittam; Esaias autem
audet & dicit; Inuentus sum a non quaerentibus me.
palam apparui his qui me non interrogabant; Ad
israhel autem dicit; Tota die expandi manus meas ad
populu n credente. & contradicentem mihi; XXXIIII

IN NAUM

Dico ergo; Numquid reppulit ds populum suum; absit; 11
Nam & ego israhelita sum. ex semine abrahã de tribu
beniamin; Non reppulit ds plebem sua qua praesciuit;
An nescitis in helia quid dicit scriptura. quemadmo
dum interpellat dm aduersus israhel; Dne. pphe
tas tuos occiderunt. altaria tua suffoderunt.
& ego relictus sum solus. & quaerunt anima meam;
Sed quid dicit illi responsum diuinum; Reliqui mihi
septem milia uirorum. qui non curuauerunt genua
ante bahal; Sic ergo & in hoc tempore. reliquiae se
cundum electione gratiae. saluae factae sunt; Si au
gratia. non ex operibus; Alioquin gratia ia n e gratia;

Quid ergo? quod quaerebat isrl non est consecutus; Elec
tio autem consecuta est; ceteri uero excaecati sunt; Si
cut scriptum est; Dedit illis ds spm compunctionis. Ocu
los ut non uideant. aures ut non audiant. usq; in hodi
ernum diem; Et dauid dicit; Fiat mensa eorum in la
queum & in retributionem illis & in scandalum. obscu
rentur oculi eorum ne uideant. & dorsum eorum sem
per incurua; XXXII Sed illorum delicto. salus gen

Dico ergo; numquid sic offenderunt ut caderent; absit;
tibus. ut illos aemulentur; Quod si delictum illorum di
uitiae sunt mundi. & deminutio eorum. diuitiae genti
quanto magis plenitudo eorum; XXXIII

Vobis enim dico gentibus; Quamdiu quidem ego sum gen
tium apostolus. ministerium meum honorificabo; Si
quomodo ad aemulandum prouocem carnem meam. &
saluos faciam aliquos ex illis; Si enim amissio eorum.
reconciliatio est mundi. quae assumptio nisi uita ex mor
tuis; Quod si delibatio sca est & massa; Et si radix
sca & rami; Quod si aliqui ex ramis fracti sunt. tu
autem cum oleaster esses. insertus es in illis & socius radicis
& pinguedinis oliuae factus es. Noli gloriari aduersus
ramos; Quod si gloriaris. non tu radicem portas. sed
radix te; Dicis ergo; fracti sunt rami. ut ego insere
rer; bene; Propter incredulitatem fracti sunt. tu autem
fide stas; Noli altum sapere. sed time; Si enim ds
naturalibus ramis non pepercit. ne forte nec tibi par
cat; Uide ergo bonitatem & seueritatem di; In eos
quidem qui ceciderunt seueritatem; in te autem bonitatem
di. si permanseris in bonitate; Alioquin & tu excideris;
Sed & illi si non permanserint in incredulitate. inserentur;
Potens est enim ds iterum inserere illos; Nam si tu ex
naturali excisus es oleastro. & contra naturam insertus
es in bonam oliuam. quanto magis hi secundum naturam
inserentur propriae oliuae; XXXIIII tis uobis

Nolo enim uos ignorare frs misterium hoc. ut non si
ipsis sapientes; Quia caecitas ex parte contigit in isrl
donec plenitudo gentium intraret. & sic omnis isrl
saluus fieret; Sicut scriptum est; Ueniet ex sion qui
eripiat. & auertat impietates ab iacob; & hoc illis
a me testamentum cum abstulero peccata eorum;

IN ESAIA

Allegoria — i. massa — i. rami — i. ppls

Secundum euangelium quidem inimici propter uos;
secundum electionem autem carissimi propter patres; Sine
poenitentia enim sunt dona & uocatio dei; Sicut enim
& uos aliquando non credidistis deo nunc autem misericor
diam consecuti estis propter illorum incredulitatem;
Ita & nunc non crediderunt in uestram misericordiam;
ut & ipsi misericordiam consequantur; Conclusit enim deus
omnia in incredulitate ut omnium misereatur; XXXVIIII
O altitudo diuitiarum sapientiae & scientiae dei quam
incomprehensibilia sunt iudicia eius & inuestigabiles
uiae eius; Quis enim cognouit sensum domini aut quis con
siliarius eius fuit; aut quis prior dedit illi & retribue
tur ei; Quoniam ex ipso & per ipsum & in ipso sunt omnia;
ipsi gloria in saecula saeculorum amen; XL. 12
Obsecro itaque uos fratres per misericordiam dei ut exhibeatis
corpora uestra hostiam uiuentem sanctam deo placentem
rationabile obsequium uestrum; Et nolite conformari
huic saeculo sed reformamini in nouitate sensus uestri
Ut probetis quae sit uoluntas dei bona & placens & perfecta;
XLI Dico enim per gratiam dei quae data est mihi omnibus
qui sunt inter uos non plus sapere quam oportet
sapere sed sapere ad sobrietatem; Et unicuique
sicut deus diuisit mensuram fidei; XLII
Sicut enim in uno corpore multa membra habemus
omnia autem membra non eundem actum habent
Ita multi unum corpus sumus in Christo; Singuli autem
alter alterius membra; Habentes autem donationes
secundum gratiam quae data est nobis differentes;
Siue prophetia secundum rationem fidei; Siue ministe
rium in ministrando, Siue qui docet in doctrina; Qui
exhortatur in exhortando; Qui tribuit in simplicitate;
Qui praeest in sollicitudine; Qui miseretur in hilari
tate; Dilectio sine simulatione; Odientes malum
adherentes bono; Caritatem fraternitatis inuicem
diligentes; honore inuicem praeuenientes; Sollicitu
dine non pigri; spiritu feruentes; domino seruientes; Spe
gaudentes; in tribulatione patientes; Orationi instan
tes; necessitatibus sanctorum communicantes; Hospi
talitatem sectantes; Benedicite persequentibus uos;
benedicite & nolite maledicere; Gaudere cum gau

dentibus; flere cum flentibus; idipsum inuicem sen
tientes; Non alta sapientes. sed humilibus consentientes;
Nolite esse prudentes apud uosmetipsos; Nulli malum
pro malo reddentes; Prouidentes bona. non tantum
coram d̄o. sed etiam coram omnibus hominibus; Si fieri
potest. quod ex uobis ē. cum omnibus hominibus pacem
habentes; Non uosmetipsos defendentes carissimi. sed
date locum irae; Scriptum ē. enim; Mihi uindictam.
ego retribuam. dicit dn̄s; Sed si esurierit inimicus tuus.
ciba illum; Si sitit. potum da illi; Hoc enim faciens.
carbones ignis congeris super caput eius; Noli
uinci a malo. sed uince in bono malum;

Omnibus potestatibus sublimioribus subditi estote;
Non ē. potestas. nisi a d̄o; Quae aū sunt a d̄o ordina
ta sunt; Itaq. qui resistit potestati. d̄i ordinationi
resistit; Qui aū resistunt. ipsi sibi damnationē adq
runt; Nam principes. non sunt timori boni operis.
sed mali; Uis aū non timere potestatem. bene fac. &
habebis laudem ex illa; D̄i enim minister. ē. tibi in bono;
Si aū malum feceris. time; Non enim sine causa gla
dium portat; D̄i enim minister. ē. uindex in ira ei qui
malum agit; Ideo necessitate subditi estote. non solū
propter iram. sed & propter conscientiam; Ideo enim
& tributa prestatis; Ministri enim d̄i sunt. in hoc
ipsum seruientes. Cui uectigal. uectigal;

Reddite ergo omnibus debita. Cui tributum. tributum;
Cui timorem. timorem; Cui honorem. honorem; Ne
mini quicquam debeatis. nisi ut inuicem diligatis; Qui
enim diligit proximum. legem impleuit; Nam non ad
ulterabis. non occides. non furaberis. non concupisces;
& si quod ē. aliud mandatum. in hoc uerbo instauratur;
Diliges proximum tuum. tamquam te ipsum; Dilectio
proximi. malū n̄ operatur; Plenitudo ergo legis. est di

Et hoc scientes tempus. quia hora est iam nos
de somno surgere; Nunc enim propior ē. nr̄a salus.
quam cum credidimus; Nox praecessit. dies aū appro
pinquauit; Abiciamus ergo opera tenebrarum. &
induamus arma lucis. Sicut in die honeste ambulemus.
Non in comesationibus & ebrietatibus. Non in cubilibus
& impudicitiis. Non in contentione & aemulatione.

sed induite dnm ihm xpm; Infirmum autem in fide
Et carnis curam ne feceritis in desideriis;
assumite non in disceptationibus cogitationum; Alius
enim credit manducare omnia; Qui autem infirmus est
holera manducet; Is qui manducat non manducantem
non spernat; Et qui non manducat manducantem n(on)
iudicet; Ds enim illum assumpsit; Tu quis es qui iu
dicas alienum seruum; Suo dno stat aut cadit; Stabit
autem; Potens est enim ds iterum statuere illum; Nam
alius iudicat diem inter diem; Alius iudicat omnem
diem; Unusquisq; in suo sensu abundet; Qui sapit diem
dno sapit; Et qui manducat dno manducat; gratias
enim agit do; Et qui non manducat dno non man
ducat; et gratias agit do; uiuimus dno

Et qui non sapit die. dno non sapit

Nemo enim nrm sibi uiuit, nemo sibi moritur; Siue enim
uiuimus; Siue enim morimur dno morimur; Siue er
go uiuimus siue morimur dni sumus;

In hoc enim xps et mortuus est & reuixit ut & uiuorum & mor
tuorum dominetur; Tu autem quid iudicas frem tuum;
Aut quare tu spernis fratrem tuum; Omnes enim stabimus
ante tribunal di; Scriptum est enim; Uiuo ego dicit dns
quoniam mihi flectet omne genu. & omnis lingua confitebi
tur dno; Itaq; unusquisq; nrm pro se rationem reddet
do; Non ergo amplius inuicem iudicemus; Sed hoc iudicate
magis ne ponatis offendiculum fri uel scandalum;

Scio & confido in dno ihu quia nihil commune per ipsum nisi
ei qui existimat quid comune esse illi commune est;

Si enim propter cibum frater tuus contristatur iam non
secundum caritatem ambulas; Noli cibo tuo illum per
dere pro quo xps mortuus est; Non ergo blasphemetur
bonum nrm; Non est regnum di esca & potus; sed iusti
tia & pax & gaudium in spu sco; Qui enim in hoc seruit xpo
placet do & probatus est hominibus; Itaq; quae pacis
sectemur & quae aedificationis sunt inuicem custodia
mus; Noli propter escam destruere opus di; Omnia
quidem munda sunt sed malum est homini qui per of
fensionem manducat; Bonum est non manducare carnem
& non bibere uinum; Neque in quo fr tuus offendit
aut scandalizatur aut infirmatur; Tu fidem quam habes
penes temetipsum habe coram do; Beatus qui non iudi

ẽtt semetipsum. in eo quod probat; Qui autem discernit
si manducauerit. dampnatus ẽ. quia non ex fide; Omne
au quod non ex fide. peccatum ẽ; Debemus au nos
firmiores. imbecillitates infirmorum sustinere. & n
nobis placere; Unusquisq; urm. proximo suo placeat
in bonu aedificationem; Etenim xps n sibi placuit. sed sic
scriptu ẽ; Improperia improperantium tibi ceciderunt
super me; Quaecumq; enim scripta sunt. ad nram
doctrinã scripta sunt. ut per patientiã & consolatione
scripturarum. spem habeamus; Ds au patientiae & so
latii. det uobis idipsum sapere in alterutrum. secundu
ihm xpm. Ut unanimes. uno ore. honorificetis dm. &
patrem dni nri ihu xpi; Propter quod suscipite inuice
sicut & xps suscepit uos in honorem di; Dico enim xpm
ihm ministrum fuisse circumcisionis. propter ueritatem
di. ad confirmandas promissiones patrum; Gentes au
super misericordia honorare dm; Sicut scriptum ẽ; Pro
pter hoc confitebor tibi in gentibus. & nomini tuo can
tabo; Et iterum dicit; Laetamini gentes cum populo ei;
Et iterum; Laudate dnm omnes gentes. & magnificate
eum omnes populi; Et rursus esaias ait; Erit radix iesse
& qui exurget regere gentes. in eo gentes sperabunt;
Ds autem spei. repleat uos omni gaudio. & pace. in credendo.
Ut abundetis in spe. & uirtute sps sci; Certus sum au
frs mei. & ego ipse de uobis. quo & ipsi pleni estis dilectio
ne. repleti omni scientia. ut possitis alterutrum mo
nere; Audacius au scripsi uobis frs ex parte. tamqua
uos reducens. propter gratia quae data est mihi a do.
ut sim minister xpi ihu in gentibus. scificans euange
lium di. ut fiat oblatio gentiu accepta. scificata in spu
sco; Habeo igitur gloriam in xpo ihu ad dm; Non enim
audeo aliquid loqui eorum quae per me non efficit xps.
in oboedientia gentium uerbo & factis. in uirtute signo
rum & prodigiorum. in uirtute sps sci. Ita ut ab hie
rusalem. per circuitum usq; in illiricum repleuerim eu
angelium xpi; Sic au hoc praedicaui euangelium n
ubi nominatus ẽ xps. ne super alienum fundamentu
aedificarem; Sed sicut scriptum ẽ; Quibus non ẽ ad
nuntiatum de eo. uidebunt. & qui non audierunt. intel
legent; Propter quod & impediebar plurimu uenire

IN ESAIA

aduos; Nunc uero locum non habens in his regionibus.
cupiditatem autem habens ueniendi aduos. ex multis
iam praecedentibus annis. Cum in hispaniam proficisci
coepero. spero quod praeteriens uideam uos. & auobis
deducar illuc. si uobis primum ex parte fructus fuero;
Nunc igitur pficiscar In hierusalem ministrare scis;
Probauerunt enim macedonia & achaia. collationem
aliquam facere In pauperes scorum qui sunt In hierusale.
Placuit enim eis. & debitores eorum sunt; Nam si spiri
talium eorum participes facti sunt gentiles. debent &
In carnalibus ministrare eis; Hoc igitur cum consum
mauero. & assignauero fructum hunc. proficiscar p
uos in hispaniam; Scio autem. quo ueniens. in abundan
tia benedictionis xpi ueniam; Obsecro igitur uos
frs. per dnm nrm ihm xpm. & per caritatem sps sci.
ut adiuuetis me in orationibus. & oretis p me ad dnm.
ut liberer ab infidelibus qui sunt in iudea. & ministeri
um meum quod hierosolima defertur. acceptabile fiat
scis; ut ueniam aduos in gaudio. p uoluntatem xpi ihu.
& requiescam uobiscum; Ds autem pacis. sit cum om
nibus uobis. amen; Commendo au. phoebem. sororem 16
nram. quae est In ministerio ecclae. quae est cenchris.
ut eam suscipiatis in dno digne scis. & assistatis ei.
In quocumq; negotio uri indiguerit; Etenim ipsa quoq;
astitit mihi ipsi. & multis; Salutate priscillam & a
quilam. adiutores meos in xpo ihu. qui pro anima mea
suas ceruices supposuerunt. Quibus non solus ego
gratias ago. sed & cunctae ecclae gentium. & domestica
eorum eccla; Salutate ephenitum dilectum mihi qui
e. primitiuus asiae In xpo; Salutate mariam. quae
multum laborauit In uobis; Salutate andronicum.
et iuniam. cognatos. & concaptiuos meos. qui sunt no
biles In apostolis. qui & ante me fuerunt In xpo; Sa
lutate ampliatum. dilectum mihi in dno; Salutate
urbanum adiutorem nrm In xpo. & stacthin. dilectu
meum; Salutate apellen. probum in xpo; Salu
tate eos. qui sunt ex aristoboli; Salutate erodi
onem cognatum meum; Salutate eos qui sunt
ex narcisi. qui sunt In dno; Salutate triphenam. & tri
fosum. quae laborant in dno; Salutate persida caris

simam · quae multum laborauit in dno ; Salutate rufu
electum in dno · & matrem eius & meā ; Salutate
sincritum · flegontam · hermen · patrobam · herman ·
& qui cum eis sunt · frs ; Salutate filologum · & iuliā
& nereum · & sororem eius · & olympiadem · & omnes
qui cum eis sunt scos ; Salutate inuicem · in osculo sco ;
Salutant uos omnes ecclesiae xpi ; Rogo au frs · ut
obseruetis eos · qui dissensiones · & offendicula · preter
doctrinam quam uos didicistis faciunt · & declinate
ab eis ; Huius modi enim · xpo dno nro non seruiunt ·
sed suo uentri · Et per dulces sermones & benedictio
nes · seducunt corda innocentium ; Vra enim oboe
dientia · in omnem locu puulgata · ē · Gaudeo igitur
in uobis ; Sed uolo uos sapientes · ee in bono · & simpli
ces in malo ; Ds au pacis · conteret satanan sub pedi
bus uris uelociter ; Gratia dni nri ihu xpi · uobiscu ·
Salutat uos timotheus · adiutor meus · & lucius · & ia
son · & sosipater · cognati mei ; Saluto uos ego tertius ·
qui scripsi epistolam in dno ; Salutat uos gaius hos
pes meus · & uniuersae ecclesiae gentium ; Salutat uos
herustus · arcarius ciuitatis · & quartus fr ; Ei autē ·
qui potens · ē · uos confirmare iuxta euangelium meū ·
& praedicationem ihu xpi · secundum reuelationem
mysterii temporibus aeternis taciti · quod nunc pa
tefactum · ē · per scripturas prophetarum · secundum
praeceptum aeterni di · ad oboeditionem fidei in
cunctis gentibus cognito · solo sapienti do · p ihm xpm ·
cui honor in saecula saeculorum · amen ;